

(Home Works)

IMMIGRANT- FILMARNÄ

29 okt - 4 dec 2016

Konsthall C

IMMIGRANTFILMARNÄ

29 okt– 4 dec

Under hösten fortsätter Konsthall C att samarbeta med John Sundholm och Lars Gustaf Andersson (Stockholms och Lunds universitet) i en utställning och serie filmvisningar.

Inom kultur- och filmforskningen fokuseras ofta hur immigranter framställs i film och tv. Men hur ser det ut då immigrantfilmarna själva skildrar sina berättelser? Lars Gustaf Andersson och John Sundholm forskar om immigranternas egen filmproduktion i Sverige under åren 1950-1990. Hur hen organiserar sig för att göra film, vad för film som gjordes och hur filmerna fungerade som verktyg för immigranterna att förstå var de är och vad de skall bli.

John Sundholm är prefekt vid Stockholms Universitets institution för mediastudier, Lars Gustaf Andersson är professor i Filmvetenskap vid Lunds Universitet. Tillsammans har de forskat kring Filmverkstan. *Boken Hellre fri än filmare* kom ut 2014 och presenterar ett unikt kapitel om svensk kulturpolitik och filmhistoria. Förra året, under utställningen *Öppet Hus* på Konsthall C visade vi Lilian Domecs animationer i konsthallens kök. Visningen var ett samarbete med Filmform som numera arkiverar samtliga filmer av Domec.

Jordmannen, 1980, 28 min.

Jordmannen skrevs och regisserades av Muammer Özer (f. 1945) som gjorde filmen till stora delar tillsammans med sin finländska hustru Synnöve Özer (f. 1947). Muammer

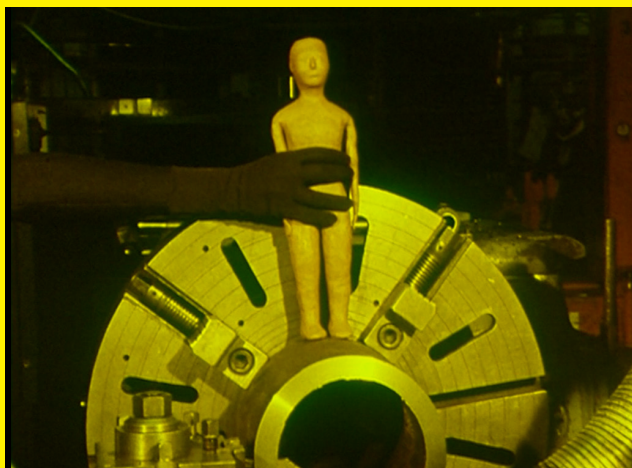
som lämnat Turkiet under 70-talet kom till Sverige via Finland med Synnöve.

Muammer Özer blev en drivande kraft bakom invandrarnas filmförening Kaleidoskop och det är många av 80-talets svenska immigrantfilmare som minns Muammer som en viktig och kreativ inspiratör vid den här tiden. Muammer

kom att göra flera kortfilmer och långfilmer i såväl Sverige som Turkiet. Av dessa är *Jordmannen* en av de tidigaste och viktigaste i sin skildring av invandrarens situation, på flykt till främmande land i försöket att skapa sig ett liv som individ. *Jordmannen* porträtterar immigranten som en stiliserad liten lerdocka, en sårbar gestalt som lämnar Anatolien, den uppgående solens land, för ett nytt liv. Efter att ha prövats i Tyskland hamnar jordmannen till slut i Sverige, ett fritt land som emellertid bär på sina egna fällor och ofriheter.

Underjordiskt sällskap, 1981, 28 min.

Colombianen Guillermo Alvarez (f. 1946) hade en bakgrund i fria teatergrupper och filmarbete men försörjde sig främst som spärrvakt i 70-talets Stockholm

där han också tog kurser på Dramatiska institutet. Med några likasinnade startade han filmkooperativet Cineco (Cinecooperativo). Förutom Guillermo så hade de flesta i Cineco ingen tidigare filmerfarenhet. Cineco slutförde två filmer, *Underjordiskt sällskap*, en dokumentär om Stockholms tunnelbana, och *Hägringen* (1981), en kort spelfilm som skildrar hur det är att vara ung latinamerikansk man i det sena 70-talets Stockholm där man varken kommer in i samhället eller

kan påverka händelserna på hemmakontinenten. *Underjordiskt sällskap* spinner vidare på temat om utanförskap men här är tunnelbanan samtidigt det befintliga rum där alla dessa marginaliserade existenser kan mötas. Underjordiskt, men ändå ett sällskap.

Löftet, 1983, 36 min.

Löftet skrevs och regisserades av Menelaos Carayannis (f. 1954) från Grekland. Efter studier i bland annat Paris kom han till Sverige för att läsa filmvetenskap, men hamnade snart på Filmverkstan där han gjorde filmerna *En gammal melodi* (1981) och *Löftet*. *Löftet* är en typisk Filmverkstan-produktion där en liten grupp obetalda entusiaster fick hjälpa varandra. Som fotograf fungerade till exempel chilenske Pedro Ramírez som någon kanske känner igen från en roll i Stefan Constantinescus *Passagen* (2007). *Löftet* berättar historien om en grekisk familjefar (Panos Loannidis) som arbetar som städare i Stockholm. Hans enda andningshål är medverkan i en teatergrupp som drivs av en grekisk förening. När han inte arbetar är han på teaterrepetitioner. Han arbetar hårt för att skicka pengar hem till Grekland där ett halvfärdigt

hus ska betalas, samtidigt som han försöker vara lojal mot sina kamrater i föreningen. Till sist blir arbetsbördan för tung...

La espera, 1989, 13 min.

Myriam Braniff (1960 – 1997) är en av de få kvinnliga regissörerna bland de tidiga immigrantfilmarna. Hon kom med sin far från Chile i samband med Pinochets kupp och sökte sig sedan till Biskops-Arnö där hon gick medielinjen. Hon började göra film på Filmverkstan och en del av hennes senare filmer blev uppmärksammade, som *Leken* (1995) och *Niklas & Tadelesh* (1996). *Väntan* är hennes regidebut. Hon skrev manus själv efter en novell av den chilenske författaren Guillermo Blanco. Hennes studiekamrat från Biskops-Arnö, Mårten Nilsson, stod för fotot. *Väntan* iscensätter en kvinnas ambivalenta relation till en våldtäktsman. Dröm och verklighet smälter samman i en suggestivt klippt gestaltning som frammanar kvinnans fruktan för våldtäktsmannens hämnd.

Parallell, 1977, 20 min

Parallell är Tensta filmförenings tredje film och det som startade

som en filmklubb blev i och med *Parallell* till en förening. *Parallell* är liksom de flesta Tensta filmföreningsfilmer ett kollektivt projekt med Babis Tsokas (f. 1945) som motor, regissör och handledare. *Parallell* gjordes i huvudsak i samarbete med invandrarungdomar i Tensta men Tsokas hade också tack vare att han gick en utbildning på Dramatiska Institutet tillgång till professionell utrustning. De medverkande är amatörer och manuset har tagits fram utgående från självupplevda berättelser. Handlingen är arketyrisk: en ensam invandrarman är inneboende hos en äldre svensk kvinna som är lika ensam. Han driver omkring i ett kallt snöigt Sverige som saknar fysiska kontaktytor. Och när hans ensamma hyresvärd äntligen har möjlighet till social samvaro, barn och barnbarn kommer på besök till jul, stängs invandraren ut från gemenskapen.

Vill du följa med mig Marta, 1980, 23 min.

Vill du följa med mig Marta var Tensta filmförenings fjärde film. Babis Tsokas tog fram manuset utgående från olika invandrarkvinnors berättelser i Tensta och bygger liksom de tidigare filmerna på självupplevda situationer. I filmen är det sedan

amatörer som medverkar. Tsokas hade redan i samband med invandrarredaktionens julprogram på SVT 1978, då *Parallell* visades, framfört att den mest förtryckta av alla i samtidens samhälle var invandrarkvinnan. I *Vill du följa med mig Marta* får vi se hur Marta, en städerska från Grekland, isoleras allt mera efter hand som hennes dotter blir en del av det nya samhället samtidigt som hennes arbetslösa man ställer samma krav på henne som han skulle ha ställt hemma i dåtidens Grekland. Vägen ut för Marta finns i en ny, spirande kvinnogemenskap.

Betongen som blommar, 1982, 31 min.

Betongen som blommar togs fram i samarbete med Tensta filmförening och den lokala kommunförvaltningen. Tsokas samarbetade i *Betongen som blommar* också med professionella filmarbetare - här med den för tidigt bortgångne fotografen Hans Schött. *Betongen som blommar* är en dokumentär om Tensta och Rinkeby som berättar om hur dessa samhällen planerades, och vilka felgrepp som gjordes då. Samtidigt får invånarna själva komma till tals. De många rösterna visar här en annan bild av förorternas verklighet än

den som förmedlas i medierna, samtidigt som det går att se att de som adresseras i filmen är den givna svenska publiken i TV-sofforna. 1989 kom en uppföljare, *Vi måste göra något*, som liksom den första filmen lyfter fram de boendes kollektiva ansvar och känslan för hemorten.

Avskedet, 1986, 30 min.

Avskedet är en av flera Tensta filmförenings spelfilmer som Babis Tsokas regisserat och som handlar om invandrade familjer som slits mellan det gamla och nya landet. Inte minst uppstår det slitningar mellan generationerna, något som gestaltas i den här berättelsen om en grekisk familj som efter många år ska flytta tillbaka. I familjen finns den sextonåriga dottern som är född i Sverige. Filmen skildrar hennes sista dag i Tensta och de sista minuterna tillsammans med klasskamraterna. Historien följdes sedan upp med *Hemkomsten* (1987) där familjen ankommer till Grekland och återkomsten till det gamla landet inte blir vad man tänkt sig.

VISNINGAR:

**Torsdag 20 oktober, kl. 18:30,
Konsthall C:s kök**

- *Jordmannen* (1980, 28 min),
Muammer & Synnöve Özers

- *Löftet* (1983, 35 min) Menelaos
Carayannis

**Måndag 7 november kl. 20
Zita Folkets Bio**

- *Monos* (1974, 16 min) Tensta
Filmförening och Babis Tsokas.

- *Hägringen* (1981, 38 min) Cineco
och Guillermo Alvarez

I samarbete med Film i
Samtidskonsten och Svenska
Filminstitutet

**Se www.konsthalle.se
för information om fler
visningar.**

Konsthall C:

**Anna Ahlstrand, Mia Andersson, Sophia Persson
Persdottir, Jenny Richards, Joran Stamatakos & Jens
Strandberg**

**Tack till: Lova Hagerfors, Cathrin Pettersson på Svenska
Filminstitutet, Nathalie Åhbeck och Andreas Bertman på
Film i Samtidskonsten, Bart van der Gaag (Stockholms
universitet), Zita Folkets Bio, John Sundholm och Lars
Gustaf Andersson.**

**Programmet genomförs i samarbete med ABF Stockholm,
Film i Samtidskonsten, Lunds I Stockholms universitet
och Svenska Filminstitutet**

Konsthall C stöds av Kulturrådet, Stockholms stad.

**Konsthall C har öppet
torsdag–söndag 12–17
Alla välkomna. Alltid gratis.**

**Konsthall C is open
Thursday–Sunday 12–17
Everyone welcome. Always Free.**

**Konsthall C
Cigarrvägen 14, Hökarängen
(T) Hökarängen
www.konsthallc.se
info@konsthallc.se
Tel. +46(0)8-604 77 08**

Konsthall C